

career
енбек

Ауыл шаруашылығы өнімдерін
қайта өңдеу саласындағы кәсіптік
біліктілік жөніндегі салалық кеңестің
2024 жылғы 3 желтоқсандағы
отырысының № 4 хаттамасымен
бекітілді

**«Тамақ және өңдеу өнеркәсібі»
бағыты бойынша салалық біліктілік шеңбері**

Астана қ. 2024 жыл

Мазмұны

1. Салалық біліктілік шеңберінің паспорты
2. Жалпы ережелер
3. Саланың ағымдағы жағдайы
4. Экономикалық қызмет түрлерінің жалпы жіктеуіші бойынша кәсіптік қызметтің әрбір түрінің кәсіпорындарда Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіптер сыныптауышы (ҰКС) бойынша кәсіптер мен негізгі топтарын және білім беру бойынша оларға біліктіліктерін сипаттау
5. Қолданыстағы және әзірлеуге жоспарланған кәсіби стандарттардың тізімі
6. Қорытындылар мен ұсыныстар
Қосымшалар
 - 1- қосымша. Біліктілік деңгейлерінің сипаттамасы
 - 2-қосымша. Кәсіптік біліктіліктің функционалдық картасы
 - 3-қосымша. Ұлттық кәсіптер сыныптауышы және 2008 (ISCO-08) кәсіптердің халықаралық стандартты жіктеуішін ескере отырып кәсіптердің біліктілік картасы

1. Салалық біліктілік шеңберінің паспорты

Ауыл шаруашылығы шикізатын өңдеу, сондай-ақ сапалы, қолжетімді және бәсекеге қабілетті азық-түлік өнімдерін өндіру бүгінгі күні республиканың агроөнеркәсіптік кешенінің басым міндеттерінің бірі болып табылады.

Тамақ өнімдерін өндіру тамақ өнімдері өндірісі үшін ауыл шаруашылығы, орман және балық шаруашылығы өнімдерін өңдеуді, жануарларға арналған дайын азық, сондай-ақ тамаққа жатпайтын жартылай фабрикаттар өндірісін қамтиды. Бұл қызмет көбінесе белгілі бір дәрежеде көп немесе аз көлемдегі жанама өнімдерді өндірумен байланысты (мысалы, май өндірісінен күнжара немесе мал сою процесінде алынатын терілер).

Тамақ және өңдеу өнеркәсібі саласындағы салалық біліктілік шеңбері (бұдан әрі – СБШ) экономикалық қызметтің мынадай түрлеріне әзірленді:

Секция өңдеу өнеркәсібі;

10. Тамақ өнімдерін өндіру;

11. Сусындар өндіру;

13.10.3. «Жүн талшығын дайындау»;

15 «Былғары және оған қатысты өнімдер өндіру».

Толық сипаттама 1-кестеде келтірілген.

1- кесте. ЭҚЖЖ және «Тамақ және өңдеу өнеркәсібі» секторының жұмыс түрлері

ЭҚЖЖ бөлімі	ЭҚЖЖ тобы	ЭҚЖЖ классы	ЭҚЖЖ қосалқы класс
10. Тамақ өнімдерін өндіру	10.1 Етті қайта өңдеу және консервілеу және ет өнімдерін өндіру	10.11 Етті қайта өңдеу және консервілеу	10.11.0 Етті қайта өңдеу және консервілеу
		10.12 Ауылшаруашылығы құсының етін қайта өңдеу және консервілеу	10.12.0 Ауылшаруашылығы құсының етін қайта өңдеу және консервілеу
		10.13. Еттен және ауылшаруашылығы құсының етінен жасалған өнімдерді өндіру	10.13.0 Еттен және ауылшаруашылығы құсының етінен жасалған өнімдерді өндіру
	10.2 Балықты, шаян тәрізділерді және моллюскаларды өңдеу және консервілеу	10.20 Балықты, шаян тәрізділерді және моллюскаларды өңдеу және консервілеу	10.20.0 Балықты, шаян тәрізділерді және моллюскаларды өңдеу және консервілеу
10.3 Жемістерді	10.31 Картопты өңдеу	10.31.0 Картопты	10.31.0 Картопты

	және көкөністерді қайта өңдеу және консервілеу	және консервілеу	өңдеу және консервілеу
		10.32 Жеміс және көкөніс шырындарын өндіру	10.32.0 Жеміс және көкөніс шырындарын өндіру
		10.39 Жемістерді және көкөністерді өңдеу және консервілеудің өзге де түрлері	10.39.0 Жемістерді және көкөністерді өңдеу және консервілеудің өзге де түрлері
10.4 Өсімдік және мал майы мен тоң майын өндіру	10.41 Май және тоң май өндіру	10.41.1 Тазартылмаған май және тоң май өндіру	10.41.2 Тазартылған май және тоң май өндіру
		10.42 Маргарин және оған ұқсас тағамдық майларды өндіру	10.42.0 Маргарин және ұқсас тағамдық майларды өндіру
	10.5 Сүт өнімдерін өндіру	10.51 Сүтті өңдеу және ірімшік өндіру	10.51.1 Консервіленген сүттен басқа сүтті өңдеу және ірімшік өндіру
10.52 Балмұздақ өндіру			10.52.0 Балмұздақ өндіру
10.6 Ұн жарма өнімдерін, крахмал және крахмал өнімдерін өндіру		10.61 Ұн-жарма өнімдерін өндіру	10.61.1 Ұн өндіру
	10.61.3 Тағамдық концентраттарды өндіру		
		10.62 Крахмалды және крахмалдан өнімдер өндіру	10.62.0 Крахмалды және крахмалдан өнімдер өндіру
10.7 Нан-тоқаш, макарон және ұннан жасалған	10.71 Ұзақ сақтауға арналмаған нан және ұннан жасалған	10.71.0 Ұзақ сақтауға нан және ұннан жасалған	

	кондитерлік өнімдерді өндіру	кондитерлік өнімдерді өндіру	кондитерлік өнімдерді өндіру
		10.72 Кептірілген нан және печенье, ұзақ сақтауға арналған ұннан жасалған кондитерлік өнімдер өндіру	10.72.0 Кептірілген нан және печенье, ұзақ сақтауға арналған ұннан жасалған кондитерлік өнімдер өндіру
		10.73 Макарон өнімдерін өндіру	10.73.0 Макарон өнімдерін өндіру
10.8 Өзге де тамақ өнімдерін өндіру	10.81 Қант өндіру	10.81 Қант өндіру	10.81.0 Қант өндіру
		10.82 Какао, шоколад және қантты кондитерлік өнімдерді өндіру	10.82.0 Какао, шоколад және қантты кондитерлік өнімдерді өндіру
		10.83 Шай және кофе өндіре	10.83.0 Шай және кофе өндіру
		10.84 Татымдықтар мен дәмқосарларды өндіру	10.84.0 Татымдықтар мен дәмқосарларды өндіру
		10.85 Дайын тамақ өнімдерін өндіру	10.85.0 Дайын тамақ өнімдерін өндіру
		10.86 Балалар тағамын және диеталық тамақ өнімдерін өндіру	10.86.0 Балалар тағамын және диеталық тамақ өнімдерін өндіру
		10.89 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де тамақ өнімдерін өндіру	10.89.2 Ашытқы өндіру
			10.89.9 Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге де тамақ өнімдерін өндіру
10.9 Жануарларға арналған дайын азықтар өндіру	10.91 Ауылшаруашылығы жануарларына арналған дайын азықтарды өндіру	10.91.0 Ауылшаруашылығы жануарларына арналған дайын азықтарды өндіру	
		10.92 Үй жануарларына арналған дайын азықтарды өндіру	10.92.0 Үй жануарларына арналған дайын азықтарды өндіру

11 Сусындар өндіру	11.0 Сусындар өндіру	11.07 Алкогольсіз сусындарды, минералды суларды және басқа да бөтелкелерге құйылатын сусындарды өндіру	11.07.0 Алкогольсіз сусындарды, минералды суларды және басқа да бөтелкелерге құйылатын сусындарды өндіру
--------------------	----------------------	--	--

ЭҚЖЖ бөлімі	ЭҚЖЖ тобы	ЭҚЖЖ классы	ЭҚЖЖ қосалқы классы
13 Тоқыма бұйымдарын өндіру	13.1 Тоқыма талшықтарын дайындау және иіру	13.10 Тоқыма талшықтарын дайындау және иіру	13.10.3 Жүн талшықты дайындау
			13.10.4 Жүн талшығын иіру
		13.20 Тоқыма өндірісі	13.20.2 Жүн маталарды өндіру
15 Былғары және оған жататын өнімдерді өндіру	15.1 Былғарыны илеу және өңдеу; жол керек-жарақтарын, қайыс-ертоқым бұйымдарын өндіру, үлбірді илеу және бояу	15.11 Былғарыны илеу және өңдеу, үлбірді илеу және бояу	15.11.1 Былғарыны илеу және өңдеу
			15.11.3 Үлбірді өңдеу және бояу
		15.12 Жол керек-жарақтарын, қайыс-ертоқым бұйымдарын өндіру	15.12.2 Қайыс-ертоқым бұйымдарын өндіру

Кәсіби топ: тамақ өнеркәсібі және өңдеу өнеркәсібі мамандары, оның ішінде жұмысшы мамандар (жуушылар, сұрыптаушылар, пісірушілер, баптаушылар және тағы басқа), техникалық персонал (операторлар, аппаратшылар, формашылар, техникалық қызметкерлер, диспетчерлер және тағы басқа), тамақ және өңдеу өнеркәсібінің негізгі персоналы (инженер-технолог, инженер-механик, тамақ өнімдерінің технологиясы бойынша технолог және тағы басқа) және басқарушы персоналы.

2. Жалпы ережелер

Саланың миссиясы: Өндірістік кәсіпорында жаңа заманауи технологиялар мен тиімді шешімдерді енгізу арқылы ішкі және сыртқы нарықтарда өндірілетін өнімнің бәсекеге қабілеттілігін арттыру.

Көрінісі: Озық технологияларды енгізуге және қолдауға бағытталған тамақ және өңдеу өнеркәсібі.

Тамақ және өңдеу өнеркәсібі саласының кәсіби қызметі жүзеге асырылатын **негізгі нормативтік актілер:**

1) «Агроөнеркәсіптік кешенді және ауылдық аумақтарды дамытуды мемлекеттік реттеу туралы» Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 8 шілдедегі № 66 Заңы;

2) «Қазақстан Республикасының агроөнеркәсіптік кешенін дамытудың 2021 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 30 желтоқсандағы № 960 Қаулысы;

3) Мемлекет Басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың 2023 жылғы 1 қыркүйектегі «Әділ Қазақстанның экономикалық бағыты» Қазақстан халқына Жолдауы;

4) «Ауыл шаруашылығы өнімдерін өңдеуді дамыту жөніндегі 2024 – 2028 жылдарға арналған кешенді жоспарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 28 маусымдағы № 512 қаулысы;

5) «Қазақстан Республикасында қант саласын дамытудың 2022-2026 жылдарға арналған кешенді жоспарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2022 жылғы 22 қыркүйектегі № 726 Қаулысы.

3. Саланың ағымдағы жағдайы

Қазақстан Республикасының Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігі Ұлттық статистика бюросының (бұдан әрі – Статистика бюросы) деректері бойынша 2023 жылы тамақ өнімдерін өндіру көлемі ақшалай мәнде 3125,2 млрд теңгені құрады, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 1,8 %-ға көп (2022 жылы – 3070,1 млрд теңге).

Саланың өнеркәсіптік өндіріс индексі 2023 жылы 101,5 %-ды, 2022 жылы 106,4 %-ды құрады.

Сала кәсіпорындары 2023 жылы республикалық өнеркәсіптік өндіріс көлемінің 6,7 %-ын және өңдеу өнеркәсібінің 14,4 %-ын өндірді.

Азық-түлік өнімдерін өндіру құрылымындағы негізгі үлесті сүт өңдеу саласы (18,7 %), астық өңдеу саласы (18,1 %), ет өңдеу (17 %), май (12,5 %), нан және нан-тоқаш (10,5 %), жеміс-көкөніс (3,7 %) және өзге де салалар (19,5 %) алады.

2023 жылы 2022 жылмен салыстырғанда минералды және газдалған судың өндірісі 4,4%-ке 656,8 млн. литрден 685,7 млн. литрге, алкогольсіз сусындардың өндірісі 0,6%-ке 2400,5 млн. литрден 2 414,3 млн. литрге артты.

Былғары және жуылған жүн өндірісі

2023 жылы ірі қара малдың терілерінен немесе жылқы тұқымдастарға жататын жануарлардың жүнсіз терілерінен жасалған тері өндірісі 55%-ке 144,8 млн.кв.дцм-ден 65,1 млн. кв.дцм-ге төмендеген. Алғашқы өңделген жүн көлемі 6,3 мың тоннаны құрады.

2023 жылы дайын терінің экспорты 6,7 есеге 0,2 мың тоннадан 1,1 мың тоннаға артты.

Жуылған жүннің экспорты 17%-ке 4,5 мың тоннадан 3,7 мың тоннаға төмендеген, былғары экспорты 26%-ке 6,1 мың тоннадан 4,5 мың тоннаға төмендеген.

Елдің ауыл шаруашылығы шикізатын өңдеу және тамақ өнеркәсібі өнімдері бойынша сыртқы сауда тауар айналымының көлемі 2023 жылы 6323,8 млн АҚШ долларын құрады, бұл 2022 жылғы көлемнен 2,4 %-ға аз (6482,7 млн АҚШ доллары), оның ішінде ауыл шаруашылығы шикізатын өңдеу және тамақ өнеркәсібі өнімдері бойынша экспорт көлемі 2,8 %-ға азайды (2346,3-тен 2279,4 млн АҚШ долларына дейін).

2023 жылы физикалық салмақта тазартылған және тазартылмаған өсімдік майларының экспорты 40,7 %-ға, ұн – 1,1 %-ға, шоколад – 3,2 %-ға, жеміс шырындары – 12,5 %-ға, ірімшік пен сүзбе – 9,8 %-ға, балмұздақ – 17,4 %-ға өсті.

2023 жылы импорт көлемі 2022 жылмен салыстырғанда 2,2 %-ға азайып, 4044,4 млн АҚШ долларын құрады.

Заттай мәнде импорттың негізгі көлемі негізінен ЕАЭО елдерінен және алыс шетелден әкелінетін жеміс-көкөніс консервілеріне, сүт өнімдеріне, құс етіне, кондитерлік өнімдерге тиесілі.

2-кесте. ҚР бойынша кәсіби қызмет түрінің негізгі сипаттамалары

№	Көрсеткіш	Деректер
1	Кәсіпорындардың жалпы саны (салада)	4 321
2	Кәсіпорын типологиясы	
	- ірі	55
	- орташа	112
	- шағын	4 154
	- жеке	3 926
	- мемлекеттік	1
	- аралас меншік нысаны (шетелдік меншік нысанымен)	210
3	Жұмыспен қамтылған халықтың жалпы саны	9,2 млн. адам
4	Қызметтің негізгі көрсеткіштері:	
	- өндірілетін өнімнің жалпы көлеміндегі өндірілетін өнімнің үлесі пайызбен	14%
	- өндіріс көлемі (2024 жылғы қаңтар-қыркүйек.), млрд. теңге	2 376,2
	- өндіріс көлемі (2023 жылғы қаңтар-қыркүйек.), млрд. теңге	2 339,8
5	Бір қызметкердің орташа айлық жалақысы (өңдеу өнеркәсібі), теңге	414 388

3.1. Кәсіптік-біліктілік бөлінісінде сала құрылымының талдауы

2023 жылы 15 және одан жоғары жастағы жұмыспен қамту деңгейі халыққа шаққанда 65,2%, жұмыс күшінің санына - 95,3% құрады. Жұмыссыздық деңгейі (Халықаралық еңбек ұйымының әдіснамасы бойынша) 4,7% құрады. Жұмыссыздар саны (ХЕҰ әдіснамасы бойынша) 452,2 мың

адамды құрады. Жұмыс істемейтін және біліммен немесе кәсіптік даярлықпен айналыспайтын NEET жастарының үлесі 7,3% құрады.

Халықты жұмыспен қамтуды іріктеп зерттеу деректері бойынша 2023 жылы Қазақстан экономикасының әртүрлі салаларында 9,1 млн. адам жұмыспен қамтылды, оның ішінде 6,9 млн. адам жалданып жұмыс істеді (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 75,9%), 2,2 млн. адам өз бетінше жұмыспен қамтылды (экономикада жұмыспен қамтылғандардың жалпы санының 24,1%).

2023 жылы 2022 жылмен салыстырғанда жалпы жұмыспен қамту 110,4 мың адамға, негізінен өз бетінше жұмыспен қамтылған қызметкерлердің (64,3 мың адам), жалдамалы қызметкерлердің (46,1 мың адамға) есебінен артты.

Жұмыспен қамтылғандардың ең көп үлесі сауда (16,7%), білім беру (13%), өнеркәсіп (12,3%) және ауыл шаруашылығы (11,9%) салаларында байқалды.

Өңдеу өнеркәсібі сегментінде 605 562 адам, оның ішінде 386 860 ер адамдар және 218 702 әйелдер жұмыс істейді.

Өңдеу өнеркәсібі сегментінде жоғары білім 220 121 адамда, техникалық және кәсіптік білім 355 865 адамда, бастауыш, негізгі, жалпы орта білімі 29 576 адамда бар.

3-кесте. 2023 жылғы өңірлердегі өңдеуші өнеркәсіптегі жұмыспен қамту құрылымы

Аймақтар	Жалпы			Оның ішінде					
	Екі жыныс	Оның ішінде		Жалданған қызметкерлер			Өзін-өзі жұмыспен қамтушы		
		ерлер	әйелдер	Екі жыныс	Оның ішінде		Екі жыныс	оның ішінде в том числе	
					ерлер	әйелдер		ерлер	әйелдер
Қазақстан Республикасы	605 562	386 860	218 702	541 291	353 554	187 737	64271	33 306	30 965
Абай	12 985	7 531	5 454	9 214	5 803	3 411	3 771	1 728	2 043
Ақмола	34 254	22 316	11 938	29 659	20 100	9 559	4 595	2 216	2 379
Ақтөбе	28 521	18 150	10 371	26 150	17 040	9 110	2 371	1 110	1 261
Алматы	50 150	29 682	20 468	38 327	22 936	15 391	11 823	6 746	5 077
Атырау	12 306	8 731	3 575	11 466	8 296	3 170	840	435	405
Батыс-Қазақстан	19 854	12 592	7 262	16 018	11 106	4 912	3 836	1 486	2 350

Жамбыл	25 187	16 589	8 598	21 015	14 045	6 970	4 172	2 544	1 628
Жетісу	14 486	10 205	4 281	12 275	8 978	3 297	2 211	1 227	984
Қарағанды	70 931	47 781	23 150	68 170	46 323	21 847	2 761	1 458	1 303
Қостанай	28 057	18 321	9 736	27 329	17 820	9 509	728	501	227
Қызылорда	12 964	6 350	6 614	6 488	4 244	2 244	6 476	2 106	4 370
Маңғыстау	19 267	11 904	7 363	18 160	11 160	7 000	1 107	744	363
Павлодар	56 025	39 221	16 804	54 867	38 844	16 023	1 158	377	781
Солтүстік-Қазақстан	16 430	10 318	6 112	15 316	9 566	5 750	1 114	752	362
Түркістан	18 140	12 693	5 447	14 625	10 097	4 528	3 515	2 596	919
Ұлытау	25 439	18 818	6 621	25 093	18 700	6 393	346	118	228
Шығыс-Қазақстан	42 337	29 945	12 392	40 026	28 878	11 148	2 311	1 067	1 244
Астана қ.	34 484	18 820	15 664	30 936	16 568	14 368	3 548	2 252	1 296
Алматы қ.	62 236	33 572	28 664	56 436	30 360	26 076	5 800	3 212	2 588
Шымкент қ.	21 509	13 321	8 188	19 721	12 690	7 031	1 788	631	1 157

Қазақстан экономикасын жаңғырту және оның инновациялық даму жолына көшуі өндірісті және оның материалдық-техникалық базасын жаңартумен тығыз байланысты. Алайда, кадрлық проблемаларды шешу де маңызды, өйткені жаңа формациядағы мамандарды даярлаусыз жаңа технологияларды тиімді және жылдам игеру, еңбек өнімділігін түбегейлі арттыру немесе әлемдік нарықта бәсекеге қабілетті өнім құру мүмкін емес.

Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша тамақ және өңдеу өнеркәсібі кәсіпорындарының сауалнамасы бойынша кәсіптік-біліктілік талаптарының өзгеруіне әсер ететін мынадай факторларды бөліп көрсетуге болады. Төменде тамақ және өңдеу өнеркәсібіндегі кәсіби қызмет түрлерінің дамуына әсер ететін факторлар келтірілген.

4-кесте. Кәсіптік қызмет түрлерінің (КҚТ) дамуына әсер ететін факторлар

№	Фактор	Әсер ету дәрежесі		
		Күшті	Орташа	Елеусіз
1.	Өндіріс технологиясының өзгеруі	Күшті		

	күшті			
2.	Халықтың кәсіпкерлік белсенділігінің өсуі		Орташа	
3.	Еңбек ресурстарының саны мен сапасын арттыру	Күшті		
4.	Халықтың өсуі			Елеусіз
5.	Энергия ресурстары бағасының құбылмалылығы		Орташа	
6.	Валюта бағамдарының тұрақсыздығы	Күшті		
7.	макроэкономикалық тұрақтылық	Күшті		
8.	Қазақстанда алкогольсіз сусындар нарығының салауатты азықтану өнімдеріне бағдарланған даму үрдісі		Орташа	
9.	Шикізат базасын кеңейту перспективалары		Орташа	

hh.kz сайтының талданған мәліметтеріне сәйкес, сондай-ақ статистикалық деректерге сәйкес қызмет бағыттары бойынша кадрларға күтілетін қажеттілік 5-кестеде келтірілген.

5-кесте. Кадрларға күтілетін қажеттілік

ЭҚЖЖ	Атауы	Кадрларға күтілетін қажеттілік, адам
10.1	Етті қайта өңдеу және консервілеу және ет өнімдерін өндіру	20
10.11	Етті қайта өңдеу және консервілеу	-
10.12	Ауылшаруашылығы құсының етін қайта өңдеу және консервілеу	-
10.13	Еттен және ауылшаруашылығы құсының етінен жасалған өнімдерді өндіру	20
10.2	Балықты, шаян тәрізділерді және моллюскаларды өңдеу және консервілеу	10
10.3	Жемістерді және көкөністерді қайта өңдеу және консервілеу	-
10.31	Картопты өңдеу және консервілеу	-
10.32	Жеміс және көкөніс шырындарын өндіру	-
10.39	Жемістерді және көкөністерді өңдеу және консервілеудің өзге де түрлері	-

10.4	Өсімдік және мал майы ментон майын өндіру	220
10.41	Май және тоң май өндіру	220
10.42	Маргарин және оған ұқсас тағамдық майларды өндіру	-
10.5	Сүт өнімдерін өндіру	25
10.51	Сүтті өңдеу және ірімшік өндіру	15
10.52	Балмұздақ өндіру	10
10.6	Ұн жарма өнімдерін, крахмал және крахмал өнімдерін өндіру	7
10.61	Ұн жарма өнімдерін өндіру	7
10.62	Крахмалды және крахмалдан өнімдер өндіру	-
10.7	Нан-тоқаш, макарон және ұннан жасалған кондитерлік өнімдерді өндіру	29
10.71	Ұзақ сақтауға арналмаған нан және ұннан жасалған кондитерлік өнімдерді өндіру	29
10.72	Кептірілген нан және печенье, ұзақ сақтауға арналған ұннан жасалған кондитерлік өнімдер өндіру	-
10.73	Макаран өнімдерін өндіру	-
10.8	Өзге де тамақ өнімдерін өндіру	308
10.81	Қант өндіру	210
10.82	Какао, шоколад және қантты кондитерлік өнімдерді өндіру	-
10.83	Шай және кофе өндіру	-
10.84	Таымдықтар мен дәмқосарларды өндіру	-
10.85	Дайын тағам өнімдерін өндіру	20
10.86	Балалар тамағын және диеталық тамақ өнімдерін өндіру	-
10.89	Басқа топтамаларға енгізілмеген өзге тамақ өнімдерін өндіру	78

Қазақстанда тамақ өнеркәсібі мамандықтары бойынша оқыту жоғары оқу орындарында да, техникалық және кәсіптік білім беру колледждерінде де жүргізіледі және қажетті мамандануды толығымен жабады, бірақ ерекшеліктер де бар, қызметтің бірнеше бағыты бойынша мамандар оқытылмайды, атап айтқанда,

- кофе мен шай өндірісі;
- дәмдеуіштер өндірісі;
- балалар тағамын өндіру;
- арнайы және диеталық тамақтану өндірісі;
- құрғақ және кептірілген жемістер мен көкөністерді өндіру;
- тез бұзылатын дайын тамақ өнімдерін өндіру (сэндвичтер, жаңа пицца);
- белсенді биологиялық қоспалар өндірісі.

4. Тамақ және өңдеу өнеркәсібі саласындағы кәсіби стандарттардың тізбесі

Кәсіби стандарттар мен стратегиялық құжаттар әртүрлі мақсаттарға қызмет етеді және әртүрлі функцияларды орындайды, бірақ олар ұйымның немесе кәсіби саланың дамуы аясында өзара әрекеттесе алады және бір-біріне әсер ете алады. Олардың көзқарасын толығырақ қарастырайық: кәсіби стандарттар біліктілік талаптарын, дағдыларды, білім мен құзыреттілікті анықтайды, олар белгілі бір салаға сәйкес келетін кәсіби немесе белгілі бір

саладағы маман. Кәсіби стандарттар мамандарды бағалау және сертификаттау үшін пайдаланылуы мүмкін.

Стратегиялық құжаттар, әдетте, ұйымның немесе мемлекеттің ұзақ мерзімді мақсаттарын, басымдықтарын, даму бағыттарын және іс-қимыл жоспарларын анықтайды. Олар қаржы, маркетинг, технологиялық даму, адам ресурстарын басқару және т.б. сияқты көптеген аспектілерді қамтиды.

Құжаттардың осы екі түрінің арасындағы байланыс мынадай: кәсіби стандарттарды стратегиялық құжаттарда ұйымның мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу құралдарының бірі ретінде пайдалануға болады. Мысалы, егер компания өз өнімдерінің сапасын жақсартуға ұмтылса, ол стратегияға тиісті кәсіби ұйымдар анықтаған сапа стандарттарын әзірлеу мен енгізуді қосуы мүмкін. Стратегиялық құжаттар кәсіби стандарттарға да әсер етуі мүмкін, өйткені ұйымның стратегиясындағы өзгерістер оның қызметкерлерінің жаңа құзыреттері мен дағдыларын қажет етуі мүмкін.

6-кесте. Тамақ және өңдеу өнеркәсібі саласында әзірленген және бекітілген кәсіби стандарттар

№	Атауы	Кәсібі	№ және күні	
			Комитет отырысының хаттамасы	Бұйрық бекіту
1.	Ет және ет өнімдерін өндіру	Ет ұшасын өңдеуші Мал қабылдаушы Мал союшы Ет және қосалқы өнімдерді кесуші Ет және ет өнімдерін тұздаушы Тартылған ет құрастырушы Консервілеу технологы Бас технолог Бас директор		№ 100 30.05.2023 жылы
2.	Сүт және сүт өнімдерін өндіру	Орау машинасының операторы Сүт өндіру желісінің аппаратшысы Сүт қышқылды өнімдер өндірісінің операторы Май жасаушы Зертханашы (орта білікті) Инженер-микробиолог Технолог-химик Бас директор		№ 100 30.05.2023 жылы

3.	Үй құсының етін қайта өңдеу және консервілеу	<p>Өндірістегі жүк тасушы Тазалаушы-жуушы (жалпы профиль) Ет өнімдерін өндірушілер Ет өнімдерін өндіру жөніндегі оператор Тамақ өнімдерін бақылаушы Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша технолог Кәсіпорынның директоры (бастық, басқарушы)</p>		№ 100 30.05.2023 жылы
4.	Ет және құс етінен өнімдер өндіру	<p>Өндірістегі жүк тасушы Құс өңдеуші Тамақ өнімдерін бақылаушы Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша технолог Инженер-механик (жалпы профиль) Ветеринариялық-санитариялық дәрігер Кәсіпорынның директоры (бастық, басқарушы)</p>		№ 100 30.05.2023 жылы
5.	Тауық жұмыртқасынан пастерленген ұнтақ және сұйық өнімдер өндіру	<p>Өндірістегі жүк тасушы Тамақ өнімдерін қабылдаушы- тапсырушы Орау машинасының операторы Өндіріс желісінің операторы Тамақ өндірісінің химигі Зертхана бастығы (ауыл шаруашылығында) Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша технолог Инженер-механик Кәсіпорынның директоры (бастық, басқарушы)</p>		№ 100 30.05.2023 жылы
6.	Шырындар мен шырынды сусындар өндірісі	<p>Өндірістік жұмысшы Тамақ өнімдерін өндіру желісінің операторы Шырын өндірісінің техник- технологы</p>		№ 100 30.05.2023 жылы
7.	Жемістерді, жидектер мен	<p>Тиеу және түсіру қондырғысының операторы</p>		№ 100

	көкөністерді өңдеу және консервілеу	Көкөністер мен жемістерден консервілер өндіру операторы Зертханашы (жалпы профиль) Консервілерді зарарсыздандыру аппаратшысы Химик (жалпы профиль) Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша технолог Бас технолог Бас директор		30.05.2023 жылы
8.	Жеміс-жидек және көкөніс шырындарын өндіру	Тиеу және түсіру қондырғысының операторы Купажист (жалпы профиль) Автоматты желі операторы Техник-технолог (жалпы профиль) Лаборант (жалпы профиль) Бас технолог (өңдеуші өнеркәсіп) Зауыттың/кәсіпорынның/ұйымның бас директоры		№ 100 30.05.2023 жылы
9.	Снек өндіру	Жүк тасушы Купажист (жалпы профиль) Тағамдар өндіру желісінің операторы Техник-технолог (жалпы профиль) Өңдеу өнеркәсібінің бас технологы Ұйымның бас директоры		№ 100 30.05.2023 жылы
10.	Ұн-жарма өнімдерін, крахмал және крахмал өнімдерін өндіру	Сүрлемші Астық және тұқым кондиционері Элеваторды басқару пультінің операторы Ұн тартушы Ұн тарту өндірісінің аппаратшысы Жарма өндірісінің аппаратшысы Астықты өңдеу аппаратшысы Бас жармашы (жармашы) Өндіріс бойынша технолог Бас технолог Өндіріс бойынша директор		№ 100 30.05.2023 жылы

11.	Сүт өнімдерін өндіру	Сүт және сүт шикізатын сепараторшы Сүтті және басқа да сүт шикізатын қоюлату аппаратшысы Сүтті пастерлеу және салқындату аппаратшысы Ашытқы өндірісіндегі оператор Ашытылған сүт және балалар сүт өнімдерін өндіру аппаратшысы Балмұздақ өндіру желісінің операторы Құрғақ сүт өнімдерін өндіру аппаратшысы Ірімшік жасаушы-шебер Май жасаушы-шебер Сүт және сүт қышқылды өнімдер өндіру шебері Инженер-технолог		№ 100 30.05.2023 жылы
12.	Ірі қара мал (ІҚМ) сою және ірі қара мал етін өңдеу	Ет комбинатын басқарушы Мал сою желісінің операторы Технолог Ет өңдеу цехының операторы Етті сүйегінен сылушы Тері тұздаушы		№ 100 30.05.2023 жылы
13.	Макарон өнімдерін өндіру	Өндірістік жұмысшы Макарон өнімдерін өндіруші Макарон өндірісінің операторы Макарон өндірісінің зертханашысы Макарон өндірісінің технологы Макарон өндірісінің бас технологы Бас директор	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№ 263 26.12.2019 жылы
14.	Ірімшік өндіру	Тиеу және түсіру қондырғысының операторы Лаборант Сүт өндіру желісінің операторы Тамақ өндірісі химигі Ірімшік өндірісінің технологы Бас микробиолог		№263 26.12.2019 жылы

		Ірімшік өндірісінің инженер-технологы Зауыттың/кәсіпорынның/ұйымның бас директоры		
15.	Бөтелкедегі ауыз су өндірісі	Тамақ өнімдерін өндіру желісінің операторы Ауыз су өндірісінің техник-технологы Техник-зертханашы (жалпы профиль) Микробиолог Ұйымның бас директоры	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№263 26.12.2019 жылы
16.	Буып-түйілген шай өндірісі	Буып-түю машиналарының машинисі Химик-зертханашы Микробиолог Тамақ өнеркәсібінің технологы Бас директор	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№263 26.12.2019 жылы
17.	Ашытқы өндірісі	Автоматты желі операторы Техник-технолог (жалпы профиль) Химик (жалпы профиль) Биотехнолог Бас технолог (Өңдеуші өнеркәсіп) Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі инженер Бас микробиолог Зауыттың/кәсіпорынның/ұйымның бас директоры	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№263 26.12.2019 жылы
18.	Шұжық өнімдері мен ет деликатесін өндіру	Фарш араластырушы Шұжық өнімдерін термиялық өңдеу аппаратшысы Шұжық өнімдерін өндіру операторы Тартылған ет құрастырушы Шұжық өнімдерін қалыптаушы Цех мастері Тамақ өнімдерін консервілеу технологиясының технологы Бас технолог Бас директор	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№ 195 02.12.2021 жылы

19.	Сусындар өндірісі	<p>Өндірістік жұмысшы Дайын өнімді жинақтаушы Тамақ өнімдерін өндірудегі технологиялық жабдықты баптаушы Тамақ өнімдерін өндіру желісінің операторы Алкогольсіз сусындардың техник-технологы Химик Алкогольсіз сусындардың инженер-технологы Бас инженер Бас директор</p>	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№ 263 26.12.2019 жылы
20.	Дайындалған тамақ өнімдері мен жартылай фабрикаттар өндірісі	<p>Тамақ жартылай фабрикаттарын жасаушы Өндірістік бөлімнің операторы Лаборант Техник-технолог Технолог</p>	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл өзектендіру	№ 289 24.10.2024 жылы
21.	Қантты кондитерлік өнімдер мен какао ұнтағын өндіру	<p>Өлшегіш-буып-түюші Шикізатты өндіріске дайындау жөніндегі машиналардың операторы Қантты кондитерлік өнімдерді өндіруші Какао майы мен какао ұнтағын өндіру желісінің операторы Кондитерлік өндіріс зертханашысы Кондитерлік өндіріс технологы Кондитерлік өндірістің бас технологы Бас директор</p>	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№263 26.12.2019 жылы
22.	Нан-тоқаш және ұн кондитерлік өнімдерін өндіру	<p>Наубайшы Кондитер Наубайшы-шебер Кондитер-дизайнер Өндіріс технологы Бас технолог</p>	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№195 02.12.2021 жылы
23.	Астық өнімдері негізінде тамақ концентраттарын өндіру	<p>Буып-түюші Шикізатты дайындау жөніндегі оператор Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі оператор</p>		№ 100 30.05.2023 жылы

		Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі зертханашы Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі технолог Тамақ концентраттарын өндіру жөніндегі бас технолог Бас директор		
24.	Жарма өндіру	Буып-түюші Жарма өндіру желісінің операторы Жарма өндірісінің зертханашысы Жарма өндірісінің технологы Жарма өндірісінің бас технологы Бас директор		№ 100 30.05.2023 жылы
25.	Құрғақ және кептірілген жемістер мен көкөністерді өндіру	Тиеу және түсіру қондырғысының операторы Зертханашы (орта білікті) Техник-технолог (жалпы профиль) Бас технолог (өңдеу өнеркәсібі) Зауыттың/кәсіпорынның/ұйымның бас директоры		№ 100 30.05.2023 жылы
26.	Ұн өндіру	Сүрлемші Элеваторды басқару пультінің операторы Химик-лаборант Техник-технолог (тамақ өнеркәсібі) Инженер-технолог (жалпы профиль) Бас технолог Өндіріс бойынша директор		№ 100 30.05.2023 жылы
27.	Өсімдік майларын өндіру	Орау, құю және таңбалау машиналарының операторы Өсімдік майларын өндіру желісінің аппаратшысы Лаборант (орта білікті) Лаборатория бастығы (өңдеуші өнеркәсіп) Тамақ өнеркәсібі технологы Бас директор		№ 100 30.05.2023 жылы

28.	Томат тұздықтарын өндіру	Тамақ шикізаты мен материалдарын дайындаушы Томат тұздықтарын өндіру желісінің операторы Томат тұздықтарын өндіретін техник-технолог Тамақ өнімдерін консервілеу технологы Өндірістік зертхана меңгерушісі Бас технолог Ұйымның Бас директоры		№ 100 30.05.2023 жылы
29.	Өндірілген тамақ өнімдерін сатудағы менеджмент	Өндірілген тамақ өнімдерін сату жөніндегі оператор Өндірілген тамақ өнімдерін сату бойынша менеджер Өндірілген тамақ өнімдерінің продакт менеджері Өндірілген тамақ өнімдерін сату жөніндегі супервайзер Өндірілген тамақ өнімдерін сату бөлімінің басшысы Өндірілген тамақ өнімдерін сату бойынша құрылымдық бөлімшенің басшысы	Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	№ 289 24.10.2018 жылы
30.	Қоғамдық тамақтандыру өнімдерін өндіру		Қайта қарау мерзімі - желтоқсан 2024 жыл	
31.	Жүн өндіру	Жүн жуушы, 3,4,5 разрядтар Жуылмаған жүнді сұрыптаушы 3,4,5 разрядтар Техник-технолог (жалпы профиль)	Әзірлеу қажет	
32.	Ертоқым өндірісі	Бөлшектерді бекітуші Ертоқым бұйымдарын жинаушы Ертоқым бұйымдарын дайындаушы Техник-технолог (жалпы профиль)	Әзірлеу қажет	

5. Қорытындылар мен ұсыныстар

Бүгінгі таңда тамақ және өңдеу өнеркәсібі саласы белсенді даму сатысында және келесі негізгі сипаттамаларға ие:

- ішкі және шетелдік көздерден инвестициялар қолдайтын нарықтың өсуі;

- білім және кадрлар.

Жастар арасында мамандыққа деген сұраныс артып келеді, колледждер мен жоғары білім беру ұйымдары жаңа білім беру бағдарламаларын ашуда. Жастардың білім берудің барлық деңгейлеріндегі теориялық білімдерін ғана емес, сонымен қатар өндірістегі практикалық дағдылары мен машықтарын, оның ішінде жоғары технологиялық және инновациялық сипатын бекітуге көмектесетін екіұштылық қағидатын енгізу мақсатында тамақ және өңдеу өнеркәсібі үшін кадрлар даярлайтын жоғары оқу орындарында бакалавриат бойынша білім беру бағдарламаларын дуальды оқыту енгізілді.

Оң үрдістерге қарамастан, Қазақстанның тамақ және өңдеу саласында жоғары білікті мамандардың жетіспеушілігі және әлемдік нарықтағы бәсекелестік сияқты сын-қатерлер қалып отыр.

Осыған байланысты саланың қолданыстағы мамандықтарына қойылатын біліктілік талаптары өзгереді, сондай-ақ ҰКС-да жоспарлануы қажет жаңа мамандықтар мен біліктіліктер қосылады.

2024 жылғы 5 қыркүйектен 5 қарашаға дейін әзірленген кәсіби стандарттардың жобаларын талқылау бойынша дөңгелек үстелдер өткізілді, олар мүдделі тараптардың (тиісті қызмет бағыттары бойынша бизнес өкілдерінің, салалық қауымдастықтардың және басқа да мүдделі тұлғалардың) қатысуымен өткізілді.

Кәсіптік стандарттарды талқылау барысында ҰКС-да жоқ кәсіптер немесе бизнестің жаңа талаптарына байланысты өзгерістерді талап ететін кәсіптер анықталды. Барлық мүдделі тараптармен кәсіби стандарттарды қарау негізінде ҰКС-ға мынадай өзгерістер енгізуді сұраймыз:

ҰКС негізінде саланы талдау нәтижелері бойынша ҰКС ресурстармен айналысу (кәсіптер) бойынша мынадай өзгеріс пен толықтыру енгізу ұсынылады:

Толықтыру
Дәмдеуіштерді ораушы - біліктілікті қосу

Кәсіптік және еңбек қызметіндегі процестерге сәйкес «Тамақ және өңдеу өнеркәсібі» саласының сипаттамасы

СБ Ш деңгейі	ҰКС-нан кәсіптер	ҰБ Ш деңгейі	Кезендері	Рөлі ұжымдық еңбек бөлінісі	Білім	Машық (дағдылар)	Жеке құзыреттер
1 бөлім. Басқару процестері							
7	1210-0-002 Бас директор	7	Жоспарлау, ұйымдастыру және процестердің орындалуын бақылау, талдау және реттеу	Ұйымның қызметін басқару	Қазақстан Республикасының Конституциясы, Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы», «Республикадағы тілдер туралы» Қазақстан Республикасының заңдары Сондай-ақ ұйымның (филиалдың) өндірістік - шаруашылық және қаржы-экономикалық қызметін регламенттейтін және экономиканы дамытудың басым бағыттарын айқындайтын Қазақстан Республикасының өзге де	- кәсіпорынның немесе ұйымның жалпы жұмысын жоспарлау, басқару, және үйлестіру; - кәсіпорынның жұмысы мен нәтижелерін талдау немесе ұйымдар, сондай-ақ есептілік, директорлар кеңестеріне және өзге де басқару органдарына ұсынылатын; - кәсіпорынның немесе ұйымның мақсаттарын, стратегияларын, саясаттары мен бағдарламаларын анықтау; - ұйымға жалпы	Көшбасшылық, стратегиялық ойлау, мақсат, өзіндік тиімділік, шеберлік пен тілек командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қабілеті тиімді сыртқы және ішкі қарым-қатынас, компанияның мақсаттары мен құндылықтарына сәйкес жұмыс істей білу
	1210-0-010 Ұйымның Бас директоры						

<p>Өндіріс бойынша директор</p>			<p>заңнамалық және заңға тәуелді нормативтік құқықтық актілері тиісті экономикалық қызметі;</p> <p>- агроөнеркәсіптік кешен және ауыл шаруашылығы саласы ұйымының (филиалының) өндірістік қызметі мәселелері бойынша басшылық, нормативтік, нұсқаулық және әдістемелік материалдар қызметі;</p> <p>- ұйымның (филиалдың) мамандануы мен құрылымының ерекшеліктері;</p> <p>- тәртіп ұйымның (филиалдың) кіріс әкелетін қызметінен алынған қаражат бойынша кірістер мен шығыстардың бюджеттік сметасын және кірістер мен шығыстар сметасын, ұйымды (филиалды) басқару және басқару әдістерін, ауыл шаруашылығының тиісті саласында ғылым мен озық тәжірибеге қол жеткізуді, еңбек, азаматтық, әкімшілік</p>	<p>басшылық пен басқаруды қамтамасыз ету;</p> <p>- бюджеттерді әзірлеу және басқару, шығындарды бақылау және ресурстарды тиімді пайдалануды қамтамасыз ету;</p> <p>- саясатты іске асыру және орындау үшін материалдық, адами және қаржылық ресурстардың көлеміне санкция беру бағдарламалар;</p> <p>- ұйымның қызметіне мониторинг және бағалау жүргізу немесе алға қойылған мақсаттарға қол жеткізу және саясатты іске асыру жөніндегі кәсіпорындар;</p> <p>- жоғары басшылықпен консультациялар өткізу, қайта қарау ұсынымдар мен баяндамалар дайындау;</p> <p>- ұйымның атынан ресми іс-шараларда, келіссөздерде, съездерде, семинарларда, қоғамдық тыңдаулар мен форумдарда өкілдік ету;</p> <p>- аға лауазымды тұлғалар мен қызметкерлерді іріктеуді немесе бекітуді</p>	
<p>1210-0-028 Кәсіпорынның директоры (бастығы, басқарушысы)</p>					

					және қылмыстық негіздерді жасау және келісу заңнама; - Экономика, еңбекті ұйымдастыру және басқару негіздері; - ішкі еңбек тәртібі ережелері; - еңбекті қорғау және өрт қауіпсіздігі ережелері.	жүзеге асыру; - ұйымның тиісті заңнаманы сақтауын қамтамасыз ету және нормативтік ережелер.	
6	1321-0-014 Бас технолог	6	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу, технологиялық карталарды, регламенттер мен нұсқаулықтарды әзірлеу, инновацияларды енгізу және өнімділікті арттыру,	Ұйымның қызметін басқару	- өндірістік жоспарлау және өндірісті жедел басқару мәселелері бойынша басшылық материалдар; - кәсіпорындарда өндірістік жоспарлауды ұйымдастыру, кәсіпорынның өндірістік қуаттары және оның өндірістік базасы, цехтардың, учаскелердің мамандануы, олардың арасындағы өндірістік байланыстар; - шығарылатын өнім	- өндіріс барысын жедел реттеуді және оның үздіксіз жұмысын қамтамасыз ету; - учаскелер, цехтар және жалпы өндіріс үшін өндірістік жоспарлар мен күнтізбелік кестелерді әзірлеуге, сондай-ақ жоспарланған кезең ішінде оларды түзетуге басшылықты жүзеге асыру; - өндірісті жедел күнтізбелік жоспарлау үшін нормативтерді	техникалық басшылық, командада жұмыс істей білу қызығушылық, қарым-қатынас, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылық және шешім қабылдағыштық
	1329-1-002 Бас инженер (басқа салаларда)						
	1310-1-017 Бас микробиолог						
	2144-1-004 Инженер-механик (жалпы профиль)						

2141-2-002 Өндірісті басқаруды ұйымдастыру жөніндегі Инженер		технологиялық процестерді оңтайландыру және жетілдіру, технологиялық стандарттардың сақталуын бақылау		номенклатурасы, орындалатын жұмыс түрлері; - өндіріс технологиясының негіздері; - кәсіпорында өндірістік қоймаларды, көліктік және тиеу- түсіру жұмыстарын ұйымдастыру.	әзірлеуді және енгізуді қамтамасыз ету; - жабдықтар мен өндірістік алаңдарды неғұрлым толық және біркелкі тиеу мүмкіндіктерін анықтау, өнімді дайындау циклін қысқарту мақсатында алдыңғы жоспарлы кезең тапсырмаларының орындалуын талдауды жүзеге асыру; - тапсырыстар мен қызметтердің орындалуын уақтылы ресімдеуді, есепке алуды және реттеуді қамтамасыз ету; - өндірістік қоймалардың жұмысына басшылық жасау; - диспетчерлік қызметті ұйымдастыру және механикаландыру құралдарын енгізу және өндірістік жоспарлауды жетілдіру жөніндегі іс- шараларды әзірлеуді ұйымдастыру; - цех қызметкерлерінің біліктілігін арттыру	
3129-9-008 Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша Технолог						
3129-3-001 Тағам қауіпсіздігі технологы						
2145-1-005 Технолог- химик						
1321-0-037 Өндіріс бастығы						
Өндірілген тамақ өнімдерін сату бөлімінің басшысы						

						бойынша жұмысты ұйымдастыру.	
5	2131-5-003 Микробиология инженері	5	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу, технологиялық карталарды, регламенттер мен нұсқаулықтарды әзірлеу, инновацияларды енгізу және өнімділікті арттыру, технологиялық процестерді оңтайландыру және жетілдіру, технологиялық стандарттардың сақталуын бақылау, физикалық, химиялық және микробиологиял	Ұйымның қызметін басқару	<ul style="list-style-type: none"> - зерттеу жұмыстарын жүргізу әдістері мен ұйымдастырылуы; - өндірісті зертханалық бақылау бойынша стандарттар, техникалық шарттар, әдістемелер, нұсқаулықтар; - еңбек заңнамасының негіздері; - зертхананың жабдықтарын, оның жұмыс принциптерін және пайдалану қағидаларын; - нормативтік құжаттама; - технологиялық процестер және өндіріс режимдерін; - кәсіпорынның техникалық даму перспективалары; - қолданыстағы жүйе мемлекеттік аттестаттау және өнімді сертификаттау. 	<ul style="list-style-type: none"> - өндірістік зертхананың қызметін ұйымдастыру, кадрларды іріктеу мен орналастыруды қамтамасыз ету және олардың жұмысын бақылау; - өндірістік зертхана қызметкерлерін техникалық оқытуды және олардың біліктілігін арттыруды ұйымдастыру; - зертхананы Стандарттармен және басқа да нормативтік құжаттамамен қамтамасыз ету; - зертхананың қарамағындағы барлық бақылау-өлшеу аспаптарының тексерілуін және сапалы жұмысын қамтамасыз ету; - зертханада жұмыс істеу үшін жабдыққа, реактивтерге, ыдысқа өтінімдер жасау. - өнімнің тұрақты және 	техникалық басшылық, командада жұмыс істей білу, қызығушылық, қарым-қатынас, шешім қабылдау қабілеті, ақпаратпен жұмыс істей білу, бастамашылдық пен шешім қабылдағыштық
	3129-9-007 Тамақ өнімдерін консервілеу технологиясы						
	1321-0-032 Зертхана бастығы (өңдеу өнеркәсібі)						
	Өндірілген тамақ өнімдерін сату жөніндегі супервайзер						
	2131-5-006 Микробиолог						
	2131-5-009 Микробиолог, сапаны бақылау						

Алкогольсіз сусындардың инженер-технологы	ық көрсеткіштерді бағалау				жоғары сапасын қамтамасыз етуге бағытталған шикізатты өңдеудің негізделген технологиялық схемаларын және бақылауын жасауға қатысу; - келіп түсетін шикізат пен қосалқы материалдарға кіріс бақылауын жүзеге асыру; - өндірістік операциялардың бекітілген талаптарға сәйкес технологиялық тәртіптің сақталуын бақылауды жүзеге асыру - кәсіпорынның цехтары мен қоймаларында шикізатты, материалдарды және дайын өнімді сақтау жөніндегі қолданыстағы нұсқаулықтардың сақталуын бақылау; - шикізат пен материалдарды тұтыну нормаларының	
Химик						
1321-0-019 Бақылау шебері (учаске, цех) (өңдеу өнеркәсібі)						
3129-9-008 Тамақ өнімдерін өндіру технологиясы бойынша технолог						
1310-1-034 Зертхана бастығы (ауылшаруашылығында)						
2131-9-002 Биотехнолог						
2113-0-004 Химик (жалпы профиль)						

	1310-1-022 Зертхана меңгерушісі (ауыл шаруашылығы нда)					сақталуын бақылау; - дайын өнімді қабылдау немесе оны некеге жатқызу туралы түпкілікті шешім қабылдау.	
	3129-9-006 Тамақ өнеркәсібінің технологы						
4	3129-9-004 Техник- технолог (Тамақ өнеркәсібі)	4	Процестердің орындалуын жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау, талдау және реттеу, шикізатты және оның сипаттамалары н зерделеу, технологиялық карталар мен рецептуралард ы әзірлеу, технологиялық	Негізгі өндірістік процеске қатысу	- дайын өнімді өндірудің технологиялық процестері мен режимдері; - шикізатқа, материалдарға, дайын өнімге қойылатын талаптар; - - шикізат пен материалдарға тапсырысты және орындалған жұмыстар бойынша есепті құжаттаманы жасау; - технологиялық жабдықтардың түрлері, олардың құрылымы мен	- цех жұмысын үйлестіру; - дайын өнімнің сапасы мен шығымдылығын органолептикалық әдістермен анықтау; - шикізат пен материалдардың жеткіліктілігін және олардың уақтылы тапсырысын қамтамасыз ету және бақылау; - өндірістік цехтардағы, өнімді сақтау және өткізу үй-жайларындағы санитарлық жағдайды	технологиялық өзгерістердің нәтижелерін болжау, мақсат, өзіндік тиімділік, шеберлік пен тілек командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қабілеті тиімді сыртқы және ішкі қарым-қатынас, компанияның мақсаттары мен құндылықтарына
	3111-9-005 Зертханашы (орта білікті)						
	3112-1-005 Техник- технолог (жалпы профиль)						
	3111-1-005 Химик зертханашы, пробирщик						

			режимдердің сақталуын мониторингтеу, шикізат үлгілерін жинау, шикізатты беру және жабдықтың жұмысын бақылау, параметрлерді (температура, қысым, өңдеу жылдамдығы) мониторингілеу, талдау нәтижелерін жазу, физикалық, химиялық және микробиологиялық көрсеткіштер	мақсаты, қауіпсіз пайдалану қағидалары; - жабдықты пайдалану ережелері; - ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау тәртібі; - өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік тәртібі.	бақылау; - өндірістегі шикізат шығысының бекітілген нормаларына сәйкес өнім шығаруды бақылау; - өндірістік цехтың немесе учаскенің жұмысын орындау шеңберінде есептер жасау; - өндірістік үй-жайларды өнім шығаруға уақтылы дайындау; - қызметкерлердің кәсіпорынға зиян келтіруіне жол бермеу бойынша іс-шаралар жүргізу; - жабдықтың дұрыс жұмыс істеуін қадағалаңыз.	жұмыс істей білу, төтенше жағдайларда шешім қабылдау дағдысы
	Тамақ концентраттарын өндіру желісінің операторы					
	Какао майы мен какао ұнтағын өндіру желісінің операторы					
	Қантты кондитерлік өнімдерді өндіруші					
	Макарон өндірісінің операторы					
	1321-0-024 Цех мастері (өңдеуші өнеркәсіп)					
	Тамақ өнімдерін өндіру желісінің операторы					
	Алкогольсіз сусындардың техник-технологы					

2145-4-008 Тамақ өндірісінің химигі						
7500-0-010 Тамақ өнімдерін бақылаушы						
8161-2-002 Консервілерді зарарсызданды ру аппаратшысы						
3111-9-002 Техник- зертханашы (жалпы профиль)						
7512-3-021 Кондитер						
Өндірілген тамақ өнімдерінің өнім менеджері						
Өндірілген тамақ өнімдерін сату жөніндегі менеджер						

	Өнімді есепке алу жөніндегі маман						
	Астықты гидротермиялық өңдеу операторы						
	Крахмал агрегатының операторы						
3	7513-2-005 Май жасаушы	3	Процессті орындау, шикізатты және оның сипаттамаларын зерделеу, технологиялық режимдердің сақталуын мониторингтеу, шикізат үлгілерін жинау, шикізатты беру және жабдықтың жұмысын бақылау, параметрлерді (температура, қысым, өңдеу жылдамдығы) мониторингілеу, талдау нәтижелерін	Негізгі өндірістік процеске қатысу	- коммуникация әдістері; - технологиялық карталардың мақсаты мен мазмұны, нұсқаулықтар; - масса, көлем, пропорция мәндеріндегі аударма ережелері; - ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау тәртібі; - өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік тәртібі; - қалыпты жұмыс жағдайларын жасау үшін қажетті жабдықтардың, мүкәммалдың, ыдыстардың тізбесі; - шеберхананың, жабдықтар мен техниканың жай-күйін	- тапсырманың көлемін анықтау және түсіну, технологиялық карталарды оқу; - өндірістік тапсырмаға рецептураларды қарапайым қайта есептеуді жүргізу; - құралдарды мақсатына сай пайдалану; - өндірістік жағдайларды бағалау және ықтимал тәуекелдерді анықтау; - бақылау-сыни нүктелер бойынша азық-түлік қауіпсіздігінің талаптарын қамтамасыз ету.	мақсаттылық, өзіндік тиімділік, шеберлік пен тілек, командада жұмыс істей білу, қызығушылығы, қабілеті тиімді сыртқы және ішкі қарым-қатынас, компанияның мақсаттары мен құндылықтарына жұмыс істей білу, төтенше жағдайларда шешім қабылдау дағдысы
	8183-0-011 Орау машинасының операторы						
	8165-3-003 Өсімдік майын өндіру желісінің операторы						
	7511-9-016 Тамақ жартылай фабрикаттарын жасаушы						

7511-9-045 Мал қабылдаушы	жазу, физикалық, химиялық және микробиологиял ық көрсеткіштер			бағалау ережесі; - НАССР жүйесінің талаптары.		
7511-1-002 Мал союшы						
7511-9-003 Ет және субөнімдерді сіңірінен ажырату						
7511-9-008 Ет және ет өнімдерін тұздаушы						
8161-1-005 Шұжық өнімдерін өндіру операторы						
7511-3-005 Тартылған ет құрастырушы, 6-разряд						
8183-0-003 Қаптау және орау машиналарының машинисі						
Жарма өндіру желісінің операторы						

Шикізатты дайындау жөніндегі Оператор						
Шикізатты өндіріске дайындау жөніндегі машиналардың операторы						
8141-2-011 Макарон өнімдерін өндіруші						
7239-2-017 Тамақ өнімдерін өндірудегі жабдықтарды баптаушы						
2113-0-010 Химик, зертханалық						
Ет өнімдерін өндіру жөніндегі Оператор						
3212-0-004 Санитарлық дәрігердің көмекшісі						

Өндіріс желісінің операторы						
8164-9-009 Автоматты өндіру желісінің операторы						
7519-1-001 Купажист (жалпы профиль)						
8164-9-009 Автоматты өндіру желісінің операторы						
8165-9-002 Көкөніс немесе жеміс консервілерін өндіру операторы						
8167-3-002 Газдалған сусындардың машинасының операторы						
8167-3-003 Газдалмаған сусындар өндіру машиналарыны						

ң операторы						
Снек өндіру желісінің операторы						
5120-9-001 Аспазшы (жалпы профиль)						
Томат тұздықтарын өндіру желісінің операторы						
7512-3-013 Кондитерлік өнімдерді дайындаушы						
7512-1-001 Наубайшы (жалпы профиль)						
Өндірілген тамақ өнімдерін сату операторы						
5120-9-006 Балалар тағамының аспазшысы						

8167-9-003 Автоматты сүт өнімін өндіру желісінің операторы						
8167-5-009 Бүріккіш кептіргіш операторы						
8166-0-008 Сүтті қант өндірісінің аппаратшысы						
8166-0-004 Рафинад өңдеу аппаратшысы						
8166-0-007 Кальций сахаратын өндіру операторы						
8166-0-003 Қызылша шырынын дефекосатурац иялау аппаратшысы						
8166-0-005 Қызылша шырынын өңдеу аппаратшысы						

8166-0-011 Қант өндірісіндегі басқару пультінің операторы						
8166-0-001 Утфель пісіру аппаратшысы						
8169-9-004 Крахмал сүтін гидролиздеу аппаратшысы						
8167-4-002 Сироп алу аппаратшысы						
8167-4-001 Сиропты майсыздандыр у аппаратшысы						
8169-9-011 Глютенді тұндыру аппаратшысы						
8169-2-002 Құрғақ жем алу аппаратшысы						
8169-9-025 Крахмалды тазарту аппаратшысы						

8169-9-016 Жүгері майын алу аппаратшысы						
8169-9-019 Құрғақ крахмал алу аппаратшысы						
8169-9-031 Ақуыз заттарының термиялық коагуляция аппаратшысы						
Шикізатты өндіріске дайындау машинасының операторы						
Макарон өнімдерін жасаушы						
Тамақ өнімдерін өндіру желісінің операторы						
Тамақ өнімдерін өндіруде технологиялық құрал-						

жабдықтарды баптаушы						
7511-9-065 Фаршараласты рушы						
8161-9-009 Ет өнімдерін термиялық өңдеу аппаратшысы, 5-6 разрядтар						
8161-1-005 Шұжық өнімдерін өндіру операторы						
7511-3-005 Фарш кұрастырушы, 6 разряд						
7511-9-066 Шұжық өнімдерін қалыптаушы, 4-5 разрядтар						
9329-2-005 Саго жармасын жасаушы						

	7316-2-026 Жүн жуушы, 5-разряд						
	7316-2-080 Жуылмаған жүнді сұрыптаушы, 5- разряд						
2	7511-9-030 Ет ұшасын өңдеуші	2	Процесті орындау	Негізгі өндірістік процеске қатысу	- қызмет көрсетілетін жабдықтар мен қолданылатын бақылау-өлшеу аспаптарының жұмыс принциптері; - өндірістің технологиялық режимдері; - химиялық станцияның жұмыс принциптері, жуғыш ерітіндінің параметрлері мен қасиеттері, химиялық материалдардың тұтыну нормалары; - ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау; - өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік тәртібі.	- технологиялық режимге сәйкес процесті орындау; - агрегаттың реттеуші құрылғылары мен механизмдерінің жарамдылығын бақылау.	табандылық, өзіндік тиімділік, командада жұмыс істей білу, қызығушылық, тиімді сыртқы және ішкі коммуникацияларға қабілеттілік, компанияның мақсаттары мен құндылықтарымен жұмыс істей білу, төтенше жағдайларда шешім қабылдау дағдысы
	8183-0-008, 8183-0-010, 8183-0-011 Орау, құю және таңбалау машиналарының операторы						
	9321-0-005 Қаптаушы-ораушы						
	Өндірістік жұмысшы						
	Өлшеуші-ораушы						
	8163-1-006 Элеваторды басқару пультінің операторы						

Ет өнімдерін өндірушілер						
7511-9-032 Құс өңдеуші						
7511-9-047 Тамақ өнімдерін қабылдаушы-тапсырушы						
8343-9-035 Тиеу және түсіру қондырғысының операторы						
9410-2-001 Ас үй жұмысшысы						
7519-9-003 Тамақ шикізаты мен материалдарын дайындаушы						
7512-2-010 Қамыр жасаушы						
7512-2-011 Қамырды қалыптаушы						
7512-3-008 Ашытқы						

7512-3-028 Рафинадты белуші						
8169-9-059 Жуу-газалау агрегатының операторы						
Сироптарды химиялық тазарту аппаратшысы						
7511-9-016 Тамақ жартылай фабрикаттарын дайындаушы, 2 разряд						
9321-0-005 Қаптаушы- ораушы						
8161-9-009 Ет өнімдерін термиялық өңдеу аппаратшысы, 3-4 разрядтар						
7511-3-005 Фарш құрастырушы, 4-5 разрядтар						
7511-9-066 Шұжық өнімдерін қалыптаушы, 1-						

	3 разрядтар						
	7536-1-007 Бөлшектерді бекітуші, 4-разряд						
	7536-1-003 Ер тоқым дайындаушы						
	8219-9-022 Ер тоқым жинақтаушы, 4-разряд						
	7316-2-080 Жуылмаған жүнді сұрыптаушы, 4-разряд						
	7316-2-026 Жүн жуушы, 4-разряд						
1	Өндірістік жұмысшы	1	процесті орындау	Негізгі өндірістік процеске қатысу	- ішкі еңбек тәртібі, еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау; - өндірістік санитария және өртке қарсы қауіпсіздік тәртібі; - шикізатты қайта өңдеудің технологиялық процесінің негіздері;	процесті технологиялық режимге сәйкес орындаңыз; - агрегаттың реттеуші құрылғылары мен механизмдерінің жарамдылығын бақылау.	орындаушылық, командада жұмыс істей білу, қарым-қатынас, жұмыс нәтижесі үшін жауапкершілік
	7511-9-016 Тамақ жартылай фабрикаттарын жасаушы						
	9333-5-001 Өндірістегі жүк тасушы						

Дайын өнімді жинақтаушы				- санитария, гигиена және еңбекті қорғау негіздері;		
7536-1-007 Бөлшектерді бекітуші, 3-разряд				- шикізат пен дайын өнімнің сапасына қойылатын талаптар;		
8219-9-022 Ер тоқым жинақтаушы, 3-разряд				- құралдармен және механизмдермен жұмыс істеу ережелері.		
7316-2-080 Жуылмаған жүнді сұрыптаушы, 3-разряд						
7316-2-026 Жүн жуушы, 3- разряд						
8343-9-035 Тиеу және түсіру қондырғысының операторы						
9120-9-007 Тазалаушы-жуушы (жалпы профиль)						

	9629-9-009 Қосалқы жұмысшы						
--	----------------------------------	--	--	--	--	--	--